

الله أكبر

ق

١٥١

«دانشگاه آزاد اسلامی»

واحد شاهرود

دانشکده علوم انسانی، گروه تاریخ

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد « M.A »

گرایش: تاریخ ایران دوره اسلامی

عنوان:

نقش وقف در توسعه تعلیم و تربیت و انگیزه واقفین با بررسی اسناد

و مدارک موجود در دامغان

استاد راهنما:

دکتر محمد نبی سلیم

استاد مشاور:

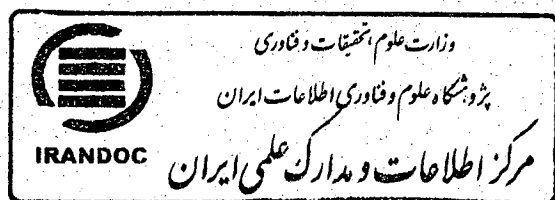
محمد حسینی

نگارش:

مریم اردکانی

خرداد ۱۳۸۹

ب

۱۵۸۰۵۰

۳۹۰/۳/

A

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد شاهرود

دانشکده علوم انسانی، گروه تاریخ

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد ((M.A.))

گرایش: ایران اسلامی

عنوان:

نقش وقف در توسعه تعلیم و تربیت و انگیزه واقفین با بررسی اسناد و مدارک

موجود در دامغان

نگارش:

مریم اردکانی

تابستان ۱۳۸۹

هیات داوران:

۱. دکتر علی محمد طرفداری

۲. دکتر احمد اشرفی

۳. دکتر محمد نبی سلیم

۴. آقای محمد حسینی

سپاسگزاری

خدای را شاکرم، در فرصتی مغتنم از زندگی، موهبت تحلیل علم فراویم نهاد که به فضل حضرتش پویا شدم و ره پوئیدن گرفتم و در محضر استادانی ارجمند کسب فیض نمودم که از ارشادشان دل جوان آمد و از حکمت برآمده از کلامشان، روح، صیقل یافت که تمامیت این جلوه را مدیون استادان گرانقدرم هستم که از الف تا به پای ادب را نزدشان برگرفتم. استاد راهنمای دلسوزم جناب آقای دکتر «محمدنبی سلیم» که مشفقانه و کریمانه چراغ راه هم افروخت تاره یابم استاد مشاورم جناب آقای «محمد حسینی» که صبورانه رسم تحقیق در این جستار را فرا رویم نهاد. جناب آقای دکتر «محمد علی علیزاده» مدیریت ارجمند و بزرگوار گروه تاریخ در مقطع کارشناسی ارشد که با حمایت خویش همواره مشوقم بود. در ادامه، از تمامی آنان که مرا به زیور عنایت خویش آراستند سپاس گزارم.

پرسنل خدوم دانشگاه به ویژه کارکنان زحمتکش خصوصا سرکار خانم «مرجان» و پرسنل سختکوش کتابخانه و عزیزانی که با حمایت خویش مرا سخت شرمسار مهربانی هایشان نمودند، و همچنین از ریاست اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان دامغان جناب آقای سید سعید تقوی و کارکنان بزرگوار این اداره جناب آقایان جوانمرد، مقیمیان و سرکار خانم معلم که از رهنمودهای مدبرانه ی شان اینجانب را مستفید نموده اند کمال سپاسگزاری را دارم.

تهیدست، دست بر آستان باری اشارت می کنم تا از خزانه ی بی منتها ی فضل و عنایت خویش، چشم ساران جود و کرم بر جمله ی آنان که نامشان زینت افزای این مقال آمد باران نعمت و بارش سعادت زند.

حمایت کننده اداره اوقاف شهرستان دامغان

«عمرشان توام با سعادت - وجودشان بی گزند و دل هاشان جایگاه عشق دوست باد»

«تقدیم»

تقدیم به او که برای آمدنش
لحظه ها نیز لحظه شماری می کند
و برای دیدنش تمام دیده ها بی تابی
روزهایمان غرق در انتظار می شود
و برای رسیدن فرج تمام دستها به دعا بر می خیزند

اللهم کل لولیک الفرج

فهرست مطالب

«صفحه»

«عنوان»

۱	چکیده
۲	مقدمه

فصل اول : تاریخچه وقف

بخش اول: نهاد وقف

۱۳	تعریف واژه وقف	۱-۱
۱۳	انواع وقف	۱-۲
۱۴	خصوصیات وقف	۱-۳
۱۴	ارکان وقف	۱-۴
۱۵	شرایط وقف	۱-۵
۱۵	جایگاه وقف در امور خیریه	۱-۶
۱۶	صدقه و هبه	۱-۶-۱
۱۶	نذروعهد و قسم	۱-۶-۲
۱۷	وصیت	۱-۶-۳
۱۷	موات	۱-۶-۴
۱۷	مشترکات	۱-۶-۵
۱۷	بنیاد خیریه	۱-۶-۶
۱۸	حَس	۱-۶-۷

۱۸	سُکُنِ	۱-۶-۸
۱۸	رَقَبِی	۱-۶-۹
۱۸	عُمَرِی	۱-۶-۱۰

بخش دوم: کارکرد های وقف

۲۰	نهاد وقف و اوقاف	۲-۱
۲۱	کارکردهای وقف در جامعه	۲-۲
۲۱	کارکرد اجتماعی	۲-۲-۱
۲۲	کارکرد اقتصادی	۲-۲-۲
۲۴	کارکرد فرهنگی	۲-۲-۳

بخش سوم: تاریخچه وقف قبل و بعد از اسلام

۲۵	تاریخچه وقف قبل از اسلام	۳-۱
۲۶	وقف در بین ایرانیان	۳-۲
۲۷	وقف در صدر اسلام	۳-۳
۲۷	تاریخچه وقف بعد از اسلام	۳-۴
۲۸	وقف در روزگار خلافت اموی	۳-۵
۲۹	وقف در روزگار عباسیان	۳-۶
۲۹	وقف در دیگر سرزمینهای اسلامی	۳-۷
۳۰	وقف در ایران اسلامی	۳-۸
۳۰	وقف در حکومت های متفاوت	۳-۹

- ۳-۹-۱ وقف در دوره سلجوقیان ۳۱
- ۳-۹-۲ وقف در دوره مغولان ۳۲
- ۳-۹-۳ وقف در دوره صفویه ۳۴
- ۳-۹-۴ وقف در دوره افشاریه و زندیه ۳۵
- ۳-۹-۵ وقف در دوره قاجاریه ۳۶
- ۳-۹-۶ وقف در دوره پهلوی ۳۷
- ۳-۱۰ وقف پس از انقلاب اسلامی ۳۹

بخش چهارم: مصارف وقف

- ۴-۱ مصارف وقف در ادوار تاریخ ۴۱
- ۴-۲ معرفی برخی موقوفات در ایران (دوره تمدن اسلامی) ۴۳
- ۴-۳ نظامیه ها و موقوفات آنها ۴۴
- ۴-۳-۱ تبریز: مجتمع آموزشی موقوفات ربع رشیدی ۴۴
- ۴-۳-۲ خواجه نصیر الدین طوسی و موقوفات رصدخانه مراغه ۴۶
- ۴-۴ مسجد گوهرشاد ۴۷
- ۴-۴-۱ بانی و واقف ۴۷
- ۴-۴-۲ ویژگی های بنا ۴۷
- ۴-۴-۳ موقوفات گوهرشاد ۴۸
- ۴-۵ بنیاد فرهنگی البرز ۴۸
- ۴-۵-۱ تاریخچه تاسیس و خدمات بنیاد ۴۸
- ۴-۵-۲ اساسنامه ۴۹
- ۴-۶ معرفی سازمان اوقاف و امور خیریه ۵۰

۴-۶-۱ مراکز علمی - فرهنگی وابسته به سازمان اوقاف ----- ۵۰

فصل دوم : وقف و کارکرد های آن در توسعه

بخش اول: توسعه -----

- ۱-۱ تعریف توسعه ----- ۵۳
- ۱-۲ اهداف توسعه ----- ۵۳
- ۱-۳ جایگاه آموزش در توسعه ----- ۵۴
- ۱-۴ رابطه وقف و توسعه ----- ۵۴
- ۱-۵ وقف و توسعه اجتماعی ----- ۵۴
- ۱-۶ وقف و توسعه اقتصادی ----- ۵۵
- ۱-۷ وقف و توسعه فکری و فرهنگی ----- ۵۵
- ۱-۸ توسعه و دیدگاه های مختلف آن ----- ۵۶
- ۱-۹ رابطه تحقیقات و پژوهشهای علمی با توسعه و نقش وقف ----- ۵۶
- ۱-۱۰ تأسیس بنیادهای وقفی هماهنگ با مقتضیات زمان برای امور پژوهشی و علمی و آموزشی ----- ۵۸

بخش دوم: نهاد های علمی در دوران اولیه اسلام -----

- ۲-۱ نهاد های علمی در دوران اولیه اسلام ----- ۶۱
- ۲-۲ فعالیت های علمی و پژوهشی رصد خانه موقوفه مراغه ----- ۶۱
- ۲-۲-۱ فعالیت های علمی رصدخانه مراغه ----- ۶۲
- ۲-۳ مدرسه نجف اشرف ----- ۶۳
- ۲-۴ موقوفات شیراز ----- ۶۳
- ۲-۵ نقش کتابخانه های موقوفات در توسعه امر تعلیم و تربیت ----- ۶۵

۶۶	آموزش	۲-۶
بخش سوم: تعلیم و تربیت		
۶۷	تعریف واژه تربیت	۳-۱
۶۷	توسعه تعلیم و تربیت و نقش پذیری های آن از وقف	۳-۲
۶۸	اهمیت تعلیم و تربیت	۳-۳
۶۸	فرد	۳-۳-۱
۶۹	رشد اجتماع	۳-۳-۲
۶۹	طبیعت انسان	۳-۳-۳
۶۹	تعلیم و تربیت در اسلام	۳-۴
۷۰	موضوع تعلیم و تربیت	۳-۵
۷۰	اهمیت فلسفه تعلیم و تربیت در ارتباط با وقف	۳-۶
۷۱	اهداف تعلیم و تربیت	۳-۷
۷۴	ویژگی تربیت اسلامی	۳-۸
۷۵	رابطه تعلیم و تربیت و وقف	۳-۹

فصل سوم : دامغان در گستره جغرافیا و تاریخ

بخش اول: اوضاع جغرافیایی و طبیعی		
۷۹	موقعیت جغرافیای و طبیعی	۱-۱
۸۰	موقعیت جغرافیای سیاسی	۱-۲
۸۱	جغرافیای تاریخی	۱-۳
۸۱	وسعت دامغان در گذشته دور	۱-۴
۸۲	وسعت دامغان امروزی	۱-۵

۸۲	تحولات جمعیتی شهرستان	۱-۶
۸۲	موقعیت شهرها و روستاها	۱-۷
۸۳	اقلیم	۱-۸
۸۳	بادهای دامغان	۱-۸-۱
۸۳	منابع آب	۱-۸-۲
۸۴	پوشش گیاهی و جانوری	۱-۸-۳
۸۵	کشاورزی	۱-۹
۸۵	دامداری	۱-۱۰
۸۶	ارزش اقتصادی	۱-۱۱
۸۶	معادن	۱-۱۱-۱

بخش دوم: پیشینه تاریخی ناحیه دامغان

۸۷	سیر تحول نام آوائی و نامگذاری منطقه در ادوار تاریخی	۲-۱
۸۸	علل پیدایش دامغان	۲-۲
۸۹	وجه تسمیه	۲-۳
۹۰	جاذبه های طبیعی و توریستی شهرستان دامغان	۲-۴
۹۱	تاریخ محلی دامغان در اواخر قرن هشتم و نیمه قرن نهم هجری	۲-۵
۹۳	تاریخ گذشته دامغان تا روزگار کنونی	۲-۶
۹۳	دامغان پایتخت اشکانیان	۲-۶-۱
۹۴	دامغان پایتخت ساسانیان	۲-۶-۲
۹۴	مظالم مغول در دامغان	۲-۶-۳

۹۵	دامغان در عصر ایلخانیان	۲-۶-۴
۹۶	نادرشاه در دامغان	۲-۶-۵
۹۷	دامغان در عصر فتحعلی شاه قاجار	۲-۶-۶
۹۷	دامغان در عصر ناصرالدین شاه	۲-۶-۷
۹۸	تحولات شهری در دامغان	۲-۷
۹۸	دامغان (از قرن چهارم تا قرن هفتم)	۲-۷-۱

بخش سوم: آداب و رسوم شهرستان دامغان

۱۰۰	گویش دامغان	۳-۱
۱۰۰	روحیات مردم	۳-۲
۱۰۱	اعتقادات عامیانه مردم	۳-۳
۱۰۱	شیوه زندگی عشایر شهرستان دامغان	۳-۴
۱۰۱	شیوه نیمه کوچ نشینی	۳-۴-۱
۱۰۲	قلمرو قشلاقی	۳-۴-۲
۱۰۲	قلمرو بیلاقی	۳-۴-۳

بخش چهارم: آثار تاریخی دامغان

۱۰۳	ابنیه مذهبی (داخل شهر)	۴-۱
۱۰۳	آستانه مبارکه امام زاده جعفر (ع)	۴-۱-۱
۱۰۶	امام زاده محمد (ع)	۴-۱-۲
۱۰۶	مقبره شاهرخ میرزا	۴-۱-۳

۱۰۷	امام زاده عبدالعالی و عبدالمعالی	۴-۱-۴
۱۰۷	امام زاده قاسم (ع)	۴-۱-۵
۱۰۸	آرامگاه بکیرابن اعین	۴-۱-۶
۱۰۸	ابنیه مذهبی (خارج از شهر)	۴-۲
۱۰۸	امام زاده ابراهیم (ع) - وامرزان	۴-۲-۱
۱۰۹	امام زاده ابراهیم (ع) - حاجی آباد رضوه	۴-۲-۲
۱۰۹	امام زاده اسماعیل (ع) - طزره	۴-۲-۳
۱۰۹	امام زاده جعفر(ع) - ورکیان	۴-۲-۴
۱۱۰	امام زاده سید صالح (ع) - گز	۴-۲-۵
۱۱۰	امام زاده عباس (ع) - رشم	۴-۲-۶
۱۱۱	امام زاده مجد الدین (ع) - نمکه	۴-۲-۷
۱۱۲	امام زاده محمد (ع) - دیباج	۴-۲-۸
۱۱۲	گنبد ها	۴-۳
۱۱۲	گنبد خشتی «پیرنما» یا «پیریغما»	۴-۳-۱
۱۱۳	گنبد زنگوله	۴-۳-۲
۱۱۳	گنبد چهل دختران	۴-۳-۳
۱۱۳	گنبد شیخ	۴-۳-۴
۱۱۴	مساجد ، حسینیه	۴-۴
۱۱۴	مسجد جامع دامغان	۴-۴-۱
۱۱۴	مسجد تاریخانه	۴-۴-۲
۱۱۶	مسجد شکرالله	۴-۴-۳

۱۱۸	-----	حسینیه حضرت ابوالفضل (ع)	۴-۴-۴
۱۱۹	-----	قلاع، آتشکده و نقارخانه	۴-۵
۱۱۹	-----	قلعه امیرآباد	۴-۵-۱
۱۱۹	-----	قلعه تنگه چشمه علی	۴-۵-۲
۱۱۹	-----	قلعه حرم	۴-۵-۳
۱۱۹	-----	قلعه دولت آباد	۴-۵-۴
۱۲۰	-----	قلعه عبدالله آباد	۴-۵-۵
۱۲۰	-----	قلعه گردکوه	۴-۵-۶
۱۲۰	-----	قلعه منصورکوه	۴-۵-۷
۱۲۱	-----	آتشکده آبادی صح	۴-۵-۸
۱۲۱	-----	خرابه های تاریخی نقارخانه	۴-۵-۹
۱۲۲	-----	برجها	۴-۶
۱۲۲	-----	برج پیر علمدار	۴-۶-۱
۱۲۲	-----	برج طغرل	۴-۶-۲
۱۲۲	-----	سایر آثار تاریخی دامغان	۴-۷
۱۲۲	-----	تپه حصار	۴-۷-۱
۱۲۳	-----	غار چاه دیو	۴-۷-۲
۱۲۴	-----	بازار عمومی	۴-۷-۳
۱۲۴	-----	دیوار بارو	۴-۷-۴
۱۲۵	-----	خانه لطفی	۴-۷-۵
۱۲۶	-----	خانه ابراهیمی	۴-۷-۶

۱۲۷	کاروانسراها	۴-۸
۱۲۷	کاروانسرای سپهسالار امیرآباد	۴-۸-۱
۱۲۸	کاروانسرای شاه عباسی	۴-۸-۲
۱۲۸	کاروانسرای قوشه	۴-۸-۳
۱۲۸	کاروانسرای نو و کهنه بازار	۴-۸-۴
۱۲۸	آب انبار، گرمابه	۴-۹
۱۲۸	آب انبار کوه انار	۴-۹-۱
۱۲۹	گرمابه	۴-۹-۲
۱۲۹	ابنیه آموزشی (داخل شهر)	۴-۱۰
۱۲۹	مدرسه علمیه حاج فتعلی بیک	۴-۱۰-۱
۱۳۰	حوزه علمیه مطلب خان	۴-۱۰-۲
۱۳۰	حوزه علمیه فاطمیه (س)	۴-۱۰-۳
۱۳۰	مدرسه سرکرده	۴-۱۰-۴
۱۳۱	مدرسه مسعودیه	۴-۱۰-۵
۱۳۱	مدرسه موسویه (مدرسه آقا)	۴-۱۰-۶
۱۳۲	ابنیه آموزش (خارج از شهر)	۴-۱۱
۱۳۲	حوزه علمیه دروار (تویه دروار)	۴-۱۱-۱
۱۳۲	حوزه علمیه روستای طزره	۴-۱۱-۲
۱۳۳	حوزه علمیه محمدآباد (بزرگ)	۴-۱۱-۳
۱۳۴	خانقاه دامغان	۴-۱۱-۴
۱۳۴	خانقاه امنیان	۴-۱۱-۵
۱۳۵	خانقاه شاهرخ بهادر	۴-۱۱-۶

بخش پنجم: معرفی نهادهای آموزشی دامغان به ترتیب ادوار تاریخی

- ۱۳۶ ----- ۵-۱ تاریخانه اولین نهاد آموزشی دامغان
- ۱۳۷ ----- ۵-۲ مسجد جامع دامغان
- ۱۳۷ ----- ۵-۳ نهادهای آموزشی اسماعیلیان
- ۱۴۰ ----- ۵-۴ تاریخچه آموزش و پرورش شهرستان دامغان
- ۱۴۰ ----- ۵-۵ تاریخچه مدارس
- ۱۴۳ ----- ۵-۶ اماکن اداری اداره معارف و فرهنگ و آموزش و پرورش شهرستان دامغان از سال ۲۹۵ تاکنون

بخش ششم: انگیزه واقفین شهرستان دامغان بابررسی اسنادو مدارک موجود

- ۱۴۴ ----- ۶-۱ نیات واقفین
- ۱۴۶ ----- ۶-۲ میزان وقف در دوره های گوناگون در شهرستان
- ۱۴۷ ----- ۶-۳ گستره نهاد وقف و مصارف آن در شهرستان

بخش هفتم: وقفنامه ها

- ۱۴۸ ----- ۷-۱ معرفی و بررسی وقفنامه ها در ارتباط با تعلیم و تربیت
- ۲۴۲ ----- نتیجه گیری
- ۲۴۴ ----- پیشنهادات

پیوست ها و ضمائم

- ۲۵۷ ----- منابع و مأخذ

((عنوان))	فهرست شکل ها	((صفحه))
ش ۱ : کلاسه الف / ۱۲	-----	۱۴۹
ش ۲ : کلاسه الف / ۶۴	-----	۱۵۲
ش ۳ : کلاسه الف / ۱۲۹	-----	۱۶۲
ش ۴ : کلاسه الف / ۱۳۰	-----	۱۶۴
ش ۵ : کلاسه الف / ۴۱	-----	۱۶۸
ش ۶ : کلاسه الف / ۴۵	-----	۱۷۱
ش ۷ : کلاسه الف / ۴۸	-----	۱۷۴
ش ۸ : کلاسه الف / ۶۰	-----	۱۷۷
ش ۹ : کلاسه ع / ۴۳	-----	۱۸۵
ش ۱۰ : کلاسه ع / ۲۸	-----	۱۸۹
ش ۱۱ : کلاسه س ۱-۲۵	-----	۱۹۳
ش ۱۲ : کلاسه س ۲-۲۵	-----	۱۹۵
ش ۱۳ : کلاسه س / ۱۴	-----	۱۹۷
ش ۱۴ : کلاسه ر / ۳۹	-----	۱۹۹
ش ۱۵ : کلاسه س / ۷	-----	۲۰۳
ش ۱۶ : کلاسه د / ۱۹	-----	۲۰۸
ش ۱۷ : کلاسه ج / ۲۱	-----	۲۱۲
ش ۱۸ : کلاسه ش / ۳۱	-----	۲۱۷

ش ۱۹ : کلاسه ش / ۱۵ ----- ۲۲۱

ش ۲۰ : کلاسه س / ۱۵ ----- ۲۲۴

ش ۲۱ : کلاسه ر / ۲۷ ----- ۲۲۷

ش ۲۲ : کلاسه ز / ۱۶ ----- ۲۳۱

ش ۲۳ : کلاسه خ / ۱۱ ----- ۲۳۵

ش ۲۳ : کلاسه الف / ۱۲۷ ----- ۲۳۸

گزارش رقبات و موقوفات		
۲۴۶	موقوفات عام المنفعه	۱-۱ جدول:
۲۴۶	صحن سرای	۱-۱-۱ جدول:
۲۴۶	آب	۱-۱-۲ جدول:
۲۴۷	آب انبار	۱-۱-۳ جدول:
۲۴۷	قنات	۱-۱-۴ جدول:
۲۴۸	مسافرخانه	۱-۱-۵ جدول:
۲۴۸	کاروانسرا	۱-۱-۶ جدول:
۲۴۸	مدرسه علوم دینی	۱-۱-۷ جدول:
۲۴۹	آسیاب	۱-۱-۸ جدول:
۲۴۹	پارک	۱-۱-۹ جدول:
۲۴۹	گرمايه	۱-۱-۱۰ جدول:
۲۵۰	ورزشگاه	۱-۱-۱۱ جدول:
۲۴۷	اشجار میوه	۱-۱-۱۲ جدول:
۲۵۰	وقفنامه ها	۱-۲ جدول:
۲۵۱	نحوه اداره موقوفات به تفکیک	۱-۳ جدول:
۲۵۲	گزارش پراکندگی نيات واقفین در ارتباط با توسعه تعلیم و تربیت	۱-۴ جدول:
۲۵۲	گزارش پراکندگی نيات واقفین (یک نیت)	۱-۵ جدول:

- ۲۵۴ ----- گزارش رقبات متصرفی - اداره ----- ۱-۶ جدول:
- ۲۵۶ ----- آمار اماکن متبرکه شهرستان دامغان در سال ۸۸ ----- ۱-۷ جدول:
- ۲۵۶ ----- طبقه بندی موقوفات بر اساس مصارف تعلیم و تربیت ----- ۱-۸ جدول: